

Název, abstrakt a klíčová slova v českém jazyce

Kogentnost a dispozitivnost nového práva obchodních společností

Abstrakt

Disertační práce vychází ze základní premisy, že stěžejní zásadou soukromého práva je autonomie vůle, právo obchodních společností nevyjímaje. Proto pokud má být předmětem zkoumání kogentnost a dispozitivnost práva obchodních společností, musí být zkoumáno to, jakým způsobem se v právu obchodních společností projevuje autonomie vůle a jak je omezována. Veškerá omezení autonomie vůle disponovat se svým soukromoprávním vztahem jsou realizována prostřednictvím určitých limitů, stanovujících hranice, které subjekty právního vztahu nemůžou svým jednáním překročit. V práci je proto provedena kategorizace druhů omezení autonomie vůle a limitů, skrze které se druhy omezení autonomie vůle v právu obchodních společností realizují. Zkoumání limitů autonomie vůle vede v práci k dílčímu závěru, že všechny jejich kategorie lze podřadit pod obecný požadavek, aby právní jednání bylo v souladu se smyslem a účelem zákona. Smysl a účel právní normy proto lze považovat za základní kritérium pro identifikaci právní normy jakožto kogentní nebo dispozitivní. Nutno však zdůraznit, že autonomii vůle neomezují jen kogentní normy, ale i normy dispozitivní. Limity autonomie vůle se neprojevují pouze ve formě kogentních norem, ale i jako hranice, které nelze překročit v rámci autonomního ujednání dovoleného dispozitivní normou. Při hledání odpovědi na to, zda lze určitou právní normu považovat za kogentní nebo dispozitivní, akcentuje práce nezbytnost právní interpretace. Při interpretaci právní normy by měly být na prvním místě analyzovány její strukturní prvky a poté by mělo být přistoupeno k analýze výkladové využívající klasické metody výkladu právní normy. Výkladem právní normy musí být dovozena jí chráněná či prosazovaná právní zásada odůvodňující potlačení autonomie vůle na úkor autoritativní regulace právního vztahu. Konečnému závěru o povaze právní normy však musí předcházet ještě test proporcionality, ve kterém zásada chráněná příslušnou normou převáží nad zásadou autonomie vůle. Až poté lze konstatovat, že se jedná o normu kogentní. V práci tvrzené teze jsou demonstrovány na příkladech omezení autonomie vůle společníků, členů orgánů a třetích osob podílejících se na právních vztazích obchodních společností.

Klíčová slova: kogentní a dispozitivní normy, autonomie vůle, status obchodní korporace